

Magdalena Frankowicz

Przykładowe scenariusze zajęć rozwijających kompetencje społeczne dzieci i młodzieży.

W zakres zajęć rozwijających kompetencje społeczne weszły ćwiczenia wprowadzające (integracyjno-organizacyjne) oraz ćwiczenia właściwe, w ramach których położono nacisk na kształtowanie postaw prospołecznych i odpowiedniej hierarchii wartości dzieci i młodzieży, jej samooceny, asertywności, empatii itd.,

Scenariusz zajęć rozwijających kompetencje społeczne. Zajęcia wprowadzające integracyjno-organizacyjne

Temat: Poznanie siebie, budowanie poczucie bezpieczeństwa w grupie, przestrzeganie zasad i norm w grupie społecznej. Integracja i wprowadzenie w temat

1. Grupa: Dzieci w młodszym wieku szkolnym.
2. Wiek: 8-11 lat
3. Liczba uczestników: 12
4. Czas trwania: 90 minut
5. Cele:
 - 5.1. Terapeutyczny:
 - odreagowanie napięć emocjonalnych w różnych formach aktywności;
 - uczenie się nowych zachowań oraz bezpiecznego i zdrowego ich wyrażania;
 - 5.2. Edukacyjny:
 - wzajemne poznanie się, przełamywanie onieśmienia;
 - ustalenie norm i reguł grupowych (zawarcie kontraktu),
 - 5.3. Rozwojowy:
 - rozwijanie poczucia własnej wartości;
 - rozwijanie akceptujących i wspierających kontaktów w grupie.
6. Metody:
 - Zabawy ruchowe
 - Rozmowy i techniki relaksacyjne
 - Rysunek
 - Ćwiczenia
 - Samodzielna praca indywidualna
 - Praca w małych grupach
 - Praca w parach
 - Dyskusja

7. Materiały:

arkusz szarego papieru, kolorowe mazaki, kartki

Przebieg zajęć:

1. **Krąg rozpoczynający zajęcia.** Prowadzący wita uczestników i proponuje grę „Poznajmy się”. Objaśnia przebieg gry. Pierwszy uczestnik podaje swoje imię, jego sąsiad z lewej powtarza to imię i dodaje na końcu swoje. Następny powtarza całość i dodaje swoje imię itd.
2. **Prowadzący przedstawia cel zajęć** np. „Mam dla was propozycję spotkania się 1x w tygodniu i spędzania ze sobą czasu wolnego. Podczas tych zajęć możemy bawić się, poznać siebie, a zwłaszcza swoje mocne strony oraz swoich kolegów. Wiem też, że każdy z was pomimo wielu mocnych stron chce siebie zrozumieć oraz pracować nad sobą, by zrozumieć to, co się nie podoba. Myślę, że możemy sobie w tym pomóc. Udział w zajęciach jest dobrowolny. Mam jednak do was prośbę, byście swoją decyzję o przychodzeniu tutaj podjęli nieco później. Proponuję byście postąpili zgodnie z dewizą – najpierw poznaj, potem powiedz tak lub nie .Poproszę każdego z was o zadeklarowanie się na końcu zajęć. Czy ktoś ma inne propozycje?”. Po wymianie informacji prowadzący proponuje bliższe poznanie się.
3. **Zabawa „Grupowy wywiad”.** Uczestnicy siedzą w kręgu. Prowadzący zadaje pytania, na które każdy udziela odpowiedzi np. „Jaki kwiat lubisz najbardziej?”, „Gdzie chciałbyś pojechać na wakacje?”, „Co robisz w niedzielę rano?”, „Który przedmiot lubisz w szkole najbardziej?”, „Czy masz przyjaciela?”, „Czy lubisz psy?”, „Co ostatnio sprawiło ci radość?” itp. (Pytania mogą dotyczyć upodobań, zwyczajów, radości itd.) Rundka – omówienie zabawy.
4. **Zawarcie kontraktu** (reguł, zasad obowiązujących na zajęciach). Prowadzący proponuje ustalenie kilku zasad, które będą na tych zajęciach przestrzegane. Podaje pierwszą zasadę: Proponuję, aby pierwszą zasadą, którą będziemy się kierowali była zasada: „Jesteśmy dla siebie mili i życzliwi”. Prowadząca pyta dzieci, czy zgadzają się przestrzegać takiej zasady, następnie prosi o wyjaśnienie, co ona oznacza (następuje zapisanie zasady pierwszej na arkuszu). Następuje ustalenie kolejnych zasad wspólnego pobytu na zajęciach i zaproszenie dzieci do podawania własnych propozycji.
5. **K O N T R A K T**
 - 1) *Jesteśmy dla siebie mili i życzliwi.*
 - 2) *Gdy któreś dziecko mówi, inni mu nie przerywają*
 - 3) *Nie bijemy się, nie używamy siły i przemocy*
 - 4) *Uważnie słuchamy, co inni mówią.*
 - 5) *Mówimy o sobie tylko prawdę*
 - 6) *Nie śmiejemy się z innych*

- 7) *Jesteśmy punktualni.*
- 8) *Zachowujemy tajemnicę. Wszystko, co się dzieje na zajęciach pozostaje między nami.*
- 9) *Nie oceniamy innych*
- 10) *Dbamy o siebie*

Podsumowanie: wyjaśnienie, że zasady te stanowią kontrakt i przypomnienie, że będziemy ich przestrzegać. Proponuję, aby każdy z was kto się zgadza z tymi zasadami i decyduje się na ich przestrzeganie, podpisał się pod nimi.

6. **Zabawa „Węzeł gordyjski”.** Wszyscy stają w kręgu z zamkniętymi oczami i wyciągają przed siebie ręce. Na sygnał każdy chwyta dwie dłonie dowolnego partnera. Wskazana przez prowadzącego osoba odłącza się od swoich partnerów i rozpoczyna rozplątywanie węzła. Rundka – omówienie zabawy.
7. **Krąg. Podanie terminu następnego spotkania.** Dokończenie zdania: „Na zajęciach najbardziej podobało mi się...”. Jaka jest moja decyzja?– czy mam ochotę przychodzić na zajęcia?
8. **Pożegnanie.** Wszyscy stają w kręgu trzymając się za ręce. Prowadzący puszcza „prąd” tzn. ściska dłoń osoby stojącej obok. Prąd wędruje po całym kręgu i znów dociera do prowadzącego.

Scenariusz zajęć rozwijających kompetencje społeczne- Zajęcia właściwe

Temat: Ja i moja rodzina; „Konflikty w rodzinie, grupie rówieśniczej i w dużej grupie społecznej”.

8. Grupa: Dzieci w młodszym wieku szkolnym.
9. Wiek: 8-11 lat
10. Liczba uczestników: 12
11. Czas trwania: 90 minut
12. Cele:
 - 12.1. Terapeutyczny:
 - rozwijanie otwartości i odreagowanie negatywnych uczuć związanych z rodziną
 - uświadamianie, że sytuacje konfliktowe rodzą się też w innych rodzinach, a zachowanie dzieci w takich sytuacjach jest różne
 - 12.2. Edukacyjny:
 - uczenie się rozpoznawania emocji;
 - uczenie się pełnienia określonych ról społecznych
 - 12.3. Rozwojowy:
 - zaspokajanie potrzeby aktywności ruchowej, zabawy, twórczości;
 - wsparcia ze strony rówieśników i dorosłych;

13. Metody:

zabawy ruchowe
dramy
rozmowy i techniki relaksacyjne
rysunek
arteterapia
wykonanie zadań w diadach lub triadach

14. Materiały

Kredki, mazaki, kartki ze zdaniem niedokończonymi, papier, farby, blok A4, arkusz szarego papieru, koce

15. Przebieg zajęć:

1. **Krąg rozpoczynający zajęcia** Dokończenie zdania: "Najbardziej nie lubię gdy w domu...."
2. Rozmowa na temat konfliktów w rodzinie.
3. Wypowiedzi dzieci dotyczące konfliktów w rodzinie np. „Gdy rodzice się kłócą ,to ja ich rozdzielam i pytam dlaczego to robią?”, ”Boję się wtedy i krzyczę bardzo głośno”, ”Gdy się kłócą ,to szybko idę do swojego pokoju i się martwię. itp.
4. **Rysunek na temat:** ‘Rysunek nt ”Co robisz ,gdy twoi rodzice kłócą się....”
5. Rozmowa na temat rysunków oraz sposobów radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych w rodzinie.
6. **Zabawa ruchowa.**
7. **Tocząca się opowieść.** Uczniowie kładą się w kręgu na plecach, głowami do środka. Prowadzący rozpoczyna opowiadanie historii, którą dzieci po kolei kontynuują: ”W pewnym mieście mieszka rodzina: mama, tata ,syn i córka. Któregoś dnia dzieci wróciły wcześniej do domu i świetnie się bawiły. Nagle podczas gonitwy spadł na podłogę i potłukł się drogocenny, ulubiony wazon mamy...”
8. **Zabawa. Autobus.** Każdy uczeń pełni w zabawie określoną rolę. Jest kierowca ,pani z małym dzieckiem, staruszka, pijak, młodzieniec, staruszek, pan z psem. Wszyscy dostosowują się do warunków pamiętając o swojej roli.
9. **Elementy treningu relaksacyjnego** z pozytywnym wyobrażeniem swojej rodziny.
10. **Krąg kończący zajęcia. "Orkiestra"**. Każdy uczeń wydaje dźwięk wybranego przez siebie instrumentu. Wszyscy grają melodie zaproponowaną przez młodzież.